

Sammanställning av fakta rörande kronisk prostatit/CPPS

- De flesta personer har en diffus uppfattning om mannens prostatasjukdomar och känner vanligtvis inte heller till **att det finns 3 olika sjukdomar**. Det rör sig om prostatacancer, bph (godartad prostataförstoring) och prostatit (inflammation av prostatakörteln). Enligt Prof. Truls E. Bjerklund Johansen, Universitetet i Tromsø Norge (**En skrift om Prostatit**, Läkemedelsföretaget Orion Pharma 2002) är prostatit bland de vanligaste orsakerna (vanligare än både prostatacancer och godartad prostataförstoring) till att män uppsöker läkare. Han anger även, att ungefär var fjärde man som söker hjälp inom sjukvården för urogenitala besvär är drabbade av sjukdomen.
- Enligt amerikanska the Centers for Disease Control (CDC), drabbas cirka 50 % (andra källor anger cirka 25 %) av männen i västvärlden av någon typ av prostatit under sin livstid (incidensen). Prostatit är den vanligaste prostatasjukdomen hos män under 50 år, medan de båda andra är vanligast förekommande och debuterar i regel över denna ålder. Sjukdomen kan delas in i de två huvudtyperna akut prostatit (en bakteriell sjukdom som i regel botas utan några komplikationer med antibiotika) och kronisk prostatit. Diagnos ställs vanligen genom den drabbades anamnes, rektalpalpering, laboratorieanalyser, ultraljuds- och cystoskopiundersökning.
- Internationella studier pekar på att förekomsten (prevalensen) av kronisk prostatit i västvärlden är cirka 8 %. Prof. Peter Wiklund vid Karolinska Sjukhuset anger prevalensen till 5-8 %. Detta skulle i så fall innebära, att cirka 250 000 män (från **tonåren** och uppåt) kan vara drabbade av sjukdomen i Sverige. Trots att kronisk prostatit således är vanligt, är det en dold sjukdom i samhället.
- Orsaken till kronisk prostatit är i de allra flesta fall okänd (endast 5-10 % anses bakteriell). Kanske bakterier som inte går att odla, anatomisk, immunologisk/autoimmun, kemisk, hormonell, neuropatisk eller neuromuskulär. Det är därför mera korrekt, att beteckna diagnosen kronisk prostatit som ett "samlingsnamn" för flera olika sjukdomstillstånd som ger likartade symtom. De vanligaste symtomen är urineringsproblem, sexuell dysfunktion samt olika smärtor i bäckenbotten och närliggande områden. Det mesta pekar således på, att det är en komplex sjukdom med flera olika bakomliggande orsaker och där drabbade ofta även har symtom från andra inflammatoriska sjukdomar. Enligt olika androloger är 35-40 % av män som söker hjälp för infertilitet drabbade av sjukdomen.
- Eftersom sjukvården i de allra flesta fall inte kan fastställa orsaken till sjukdomen, innebär detta att man har begränsade och mycket osäkra behandlingsmöjligheter till sitt föfogande. Trots detta består behandlingen oftast av antibiotika och antiinflammatoriska mediciner. För många innebär denna behandling en lindring av besvären eller att man blir helt besvärsfri under långa perioder. För andra innebär behandlingen ingen hjälp alls eller att man får ofta återkommande mer eller mindre besvärliga recidiv.
- Enligt en studie i Tjeckien 1997 av National Institute of Public Health, har ungefär var femte man som är drabbad av kronisk prostatit livslånga mer eller mindre besvärliga kroniska smärtor och andra problem, som innebär en totalt förändrad livssituation och en avsevärd försämrad livskvalitet. Situationen är med största sannolikhet likartad i Sverige. En negligerad och utlämnad patientgrupp, där alltför många far illa i det tysta och där många riskerar att hamna i ett psykiskt påfrestande socialt utanförskap redan i unga år.
- Det tycks vara vanligt att då drabbade vädjar om hjälp med effektivare smärtlindring, har man mycket svårt att få förståelse för detta. När skall berörda inom sjukvården förstå **hur smärtsam och besvärlig kronisk prostatit kan vara för vissa drabbade** och i stället börja ifrågasätta gamla myter och vanföreställningar? Ett stort problem är således de dåliga kunskaperna om sjukdomen inom svensk sjukvård. Detta innebär att det bl.a. finns brister i det sjukvårdsmässiga omhändertagandet av drabbade (enligt Svensk Urologisk Förenings hemsida i en artikel från 2002), oavsett om det rör sig om specialistkliniker i urologi eller inom primärvården.
- Det finns läkare som har uppfattningen att kronisk prostatit läker ut av sig själv efter några år. Tyvärr så är nog detta ovanligt och hör till undantagen. Den här uppfattningen grundar sig troligtvis på att drabbade ger upp efter ett antal läkarbesök, då man märker att man möts av dålig förståelse och får ingen eller obetydlig hjälp för sin sjukdom. Många försöker därför i stället klara sig så gott det går på egen hand och undviker fortsatta resultatlösa och, tyvärr alltför ofta, förödmjukande kontakter med sjukvården. Detta innebär givetvis också att den behandlande läkaren får den felaktiga uppfattningen, att patienten blivit besvärsfri genom den ordinerade behandlingen.
- Många som är drabbade av kronisk prostatit har en eländig tillvaro och hamnar i en situation präglad av vanmakt och hjälplöshet. Enligt en studie 1996 av Dr. Richard B. Alexander, M.D. University of Maryland, Baltimore, USA, leder detta till att över hälften får psykiska problem på grund av sin sjukdom och att 5 % bär på självmordstankar för att en gång för alla bli kvitt sina smärtor. Bristen på kunskaper om sjukdomen innebär, att inte ens de som är värst drabbade får någon hjälp/förståelse då man söker hjälp hos sjukvården.
- I ett brev från Socialstyrelsen 2003 skriver Prof. Kjell Asplund: "... kan kronisk prostatit ibland vara en sjukdom med mycket svåra smärtor och andra urinvägsbesvär. Tyvärr är den kliniska forskningen på detta område eftersatt och det finns få metoder som har riktigt god vetenskaplig dokumentation att det verkligen är till nytta... däremot kommer jag att ta kontakt med Svensk Urologisk Förening för att diskutera om man mer generellt skulle kunna höja kvaliteten i behandlingen av detta stora problem i svensk sjukvård." Bristen på kunskaper och riktlinjer innebär, att sjukvården inte ens klarar av att "fånga upp" och hjälpa de som lever med svåra kroniska smärtor p.g.a. sjukdomen.
- Ur en artikel i Läkartidningen nr. 50 år 2000 av Jan Adolfsson, SBU/Statens Beredning för medicinsk Utvärdering framgår: "... att kunskaperna om kronisk prostatit är således minst sagt dåliga". Enligt Prof. Curtis Nickel, Kanada: "Our standard localization culture techniques have a lot to be desired". En av anledningarna är således bristande kunskaper i bakteriologisk diagnostik inom det här området.
- Vid olika histologiska studier av prostatan (mikroskopiska vävnadsundersökningar) har konstaterats inflammatoriska förändringar (histologisk prostatit) hos 35-95 % bland alla män.** Den medicinska betydelsen av denna något oroväckande upptäckt är okänd.
- Ur En skrift om Prostatit av Prof. Truls E. Bjerklund Johansen framgår att: "Medan vår kunskap om BPH och prostatacancer tillåter histologisk baserad diagnos och effektiv behandling, är prostatit på många sätt ett mysterium. Detta är en förtvivlad situation för många patienter, ..." Sjukdomen beskrevs första gången av Dr. Legneau 1815. I princip är orsaken till sjukdomen lika okänd i dag som då!
- Inom den internationella forskningen används oftast uttrycket CPPS/Chronic Pelvic Pain Syndrome (kroniskt smärtsamt bäckenbottensyndrom) i stället för enbart kronisk prostatit**, vilket tyder på att man anser att det rör sig om en multidisciplinär sjukdom. Några forskare har under de senaste åren även framfört misstankar om att det i **vissa** fall kan finnas ett samband mellan kronisk prostatit och prostatacancer/bph, vilket enligt vår mening är ännu ett bevis på sjukdomens komplexitet. På vår hemsida finns sammanställt materiel på sidan <http://home.swipnet.se/isop/samband.htm> som kan vara av intresse i det här sammanhanget.
- Det finns således ett **stort och angeläget behov av forskning** för att öka såväl den medicinska kunskapen som kunskapen om hur livskvaliteten påverkas (framförallt för att öka förståelsen inom den svenska sjukvården) hos de som drabbats. Nämnvärd forskning om sjukdomen förekommer oss veterligt endast i USA och Kanada. De statliga anslagen för forskning kring kronisk prostatit i USA har sedan 1999 uppgått till cirka 20 miljoner dollar. Till detta kommer privata anslag på åtskilliga miljoner. Några konkreta (kliniska) resultat av större betydelse har ännu inte redovisats från denna forskning.